

6. Полетаева А.В. Скандинавская ходьба. Здоровье легким шагом / А.В. Полетаева. - 2013. - 80 с.
7. Попова И.Е. Скандинавская ходьба как средство реабилитации женщин с остеохондрозом позвоночника / http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2014/Sport/3_161823.doc.htm
8. Analysis of leisure sports activities in the past 5 years / Japan sports federation // Leisure white paper. — 2009. — P. 46.
9. Brill P. Muscular strength and physical function / P. Brill // Medicine and Science in Sports and Exercise. - 2000. - № 32. - P. 412–416.
10. Brown M., Gordon W. A. Quality of life as a construct in health and disability research / M. Brown, W. A. Gordon // Mount Sinai J. Med. — 1999. — Vol. 66. — № 3. — P. 160—169.
11. Cameron M.H. Physical Agents In Rehabilitation / M.H. Cameron. — USA, 2003. — 294 p.
12. Colvin A. V. Building a better physical education program / A. V. Colvin, P. E. Johnson // The education digest. — 1998. — Vol. 64. — № 2. — P. 42-44.
13. Corbin C. B. Physical activity for everyone : What every physical educator should know about promoting lifelong physical activity / C. B. Corbin // J. Teach. in Phys. Education. — 2002. — № 21. — P. 128—144.
14. Ueda K. Assessment of health-promoting lifestyle profile in Chinese man / K. Ueda, K. Harada, K. Fukumoto, K. Minamoto, A. Ueda, C. N. Wei // Environmental Health and Preventive Medicine. — 2011. — № 3. — P. 8—11.
15. Живи здоровым [Электронный ресурс] / Режим доступа к сайту: http://jiv-zdorov.ucoz.com/index/skandinavskaja_khodba/0-207
16. Скандинавская ходьба [Электронный ресурс] / Режим доступа к сайту: <http://ona-znaet.ru/publ/36-1-0-605>
17. Украинская школа оздоровительной скандинавской ходьбы [Электронный ресурс] / Режим доступа к сайту: <http://nordicwalking.com.ua/>

Хрипач Артем, Король Олександр, Пономарьов Сергій, Незгода Світлана
Національний університет «Львівська політехніка»

ЭФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОЇ ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Розглянуто питання фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп із захворюваннями органів дихання. Представлено підсумки педагогічного експерименту, який полягав у практичному упровадженні диференційованої програми у курс фізичного виховання студентів із захворюваннями органів дихання. Узагальнено та науково обґрунтовано результати проведеного емпіричного дослідження. Установлена ефективність практичної апробації диференційованої програми, які підтверджують доцільність створення та упровадження експериментальних програм з фізичного виховання для студентів спеціальних медичних груп з урахуванням нозологічних особливостей.

Ключові слова: студент, ВНЗ, спеціальна медична група, диференціація, програма, фізичне виховання.

Хрипач А., Король А., Пономарёв С., Незгода С. Эффективность использования дифференцированной программы физического воспитания студентов с заболеваниями дыхательной системы. Рассмотрены вопросы физического воспитания студентов специальных медицинских групп с заболеваниями органов дыхания. Представлены итоги педагогического эксперимента, который заключался в практическом внедрении дифференцированной программы в курс физического воспитания студентов специальных медицинских групп с заболеваниями органов дыхания. Обобщены и научно обоснованы результаты проведенного эмпирического исследования. Установлена эффективность практической апробации дифференцированной программы, подтверждающие целесообразность создания и внедрения экспериментальных программ по физическому воспитанию для студентов специальных медицинских групп с учетом нозологических особенностей.

Ключевые слова: студент, вузы, специальная медицинская группа, дифференциация, программа, физическое воспитание.

Hrypach A., Korol A., Ponomarev S., Nezgod S. The effectiveness differentiated program of physical education students with diseases of the respiratory system. The question of physical training of students in special medical groups with respiratory diseases is considered. Based on the theoretical analysis the development and practical implementation of differentiated programs of physical education for students with respiratory diseases caused by the need to maintain the present conditions of their good health it is established. The task of the work – of the effectiveness of differentiated programs of physical education of students of special medical groups with respiratory diseases is experimental study. The results of pedagogical experiment consisted in implementing practical programs differentiated in the course in students' physical training in special medical groups with respiratory diseases are presented. Differentiated program of physical education for students' special medical group with respiratory diseases was implemented for three years of academic studies at the university continuously for nine months from the issuance of recommendations about classes during the holidays. The substantiates the results of empirical research is overview and scientifically. The established practice of testing the effectiveness of differentiated applications that justify the creation and implementation of pilot programs in physical education for students of special medical groups based nosology features. Thus, the implementation of differentiated approach in students' physical education in special medical groups enables the improvement of psychophysical condition.

Ключевые слова: student, a special medical group, universities, differentiation, program, physical education.

В системі вищої освіти, пріоритет формування та зміцнення здоров'я, набуття навичок здорового способу життя

належить саме фізичному вихованню. Дисципліна «Фізичне виховання» не тільки дає можливість оволодіти теоретичним матеріалом знань про формування та збереження здоров'я, вона дає змогу «займатись» формуванням здоров'я на практиці [3, 5]. Несприятливі тенденції у динаміці кількості студентів ВНЗ, які за станом здоров'я скеровуються у спеціальні медичні групи (далі СМГ), що зазначається у ряді емпіричних досліджень [4-6], вимагають пошуку різних дійових мір, спрямованих на покращення їхнього психофізичного стану. У лікуванні наявних захворювань фізична культура розглядається як потужний фактор покращення стану здоров'я студентів, чинник корекції та компенсації порушених функцій спричинених захворюванням [1, 6]. Відтак, в умовах навчання у ВНЗ раціональне використання усього арсеналу засобів фізичного виховання, набуває особливої актуальності, враховуючи їхні широкі можливості для корекції порушень у стані здоров'я. Аналіз доступних нам досліджень і публікацій у галузі фізичного виховання СМГ [4-6] засвідчує, що на сьогодні існує доволі велика кількість думок і підходів щодо визначення та добору найефективніших методик роботи зі студентами СМГ. Науково-методичних підходи до організації занять фізичним вихованням у ВНЗ присвячено значний перелік наукових праць [1-6]. Вважається, що одним із напрямів підвищення ефективності цього процесу є реалізація диференційованого підходу у фізичному вихованні СМГ на засадах нозологічного поділу студентів [2, 6]. Водночас, вивчення науково-методична літератури [1-6] дає підстави констатувати, обмеженість науково обґрунтованих рекомендацій фізичного виховання студентів СМГ із захворюваннями органів дихання. Рядом статистичних досліджень доведено, що чинна у ВНЗ система фізичного виховання цих студентів, малоефективна [2, 5, 6]. Проблема низького рівня психофізичного стану студентів свідчить про те, що існуючий стан його організації не відповідає сучасним вимогам і стандартам якості професійної освіти і реалізується, як правило, на рівні традиційних підходів, які недостатньо враховують специфіку. Науковці висловлюють думку про необхідність зміни форм і методик роботи у ВНЗ із такими студентами [2, 6] на основі урахування характерних особливостей патологічних змін у стані респіраторної системи. Значущість вищевикладеного вказує на необхідність використання принципово нових, науково обґрунтованих підходів у фізичному вихованні СМГ. Таким чином, методика організації та проведення занять зі студентами з відхиленнями у стані дихальної системи потребують нових, значно ефективніших засобів і методів. Фундаментальною основою забезпечення позитивного результату роботи зі студентами СМГ спеціалісти визначають реалізацію диференційованого підходу, що передбачає використання засобів фізичного виховання залежно від характеру та прояву структурних і функціональних змін в організмі, зумовлених хворобою [2, 6].

Розгляд змісту фізичного виховання у СМГ показав, що питання диференційованого підходу залишаються одними з найскладніших і актуальних проблем теорії та методики для вирішення конкретних завдань навчального процесу в цих групах. Фахівці наголошують на тому, що реалізація диференційованого підходу у фізичному вихованні студентів СМГ уможливує підвищення рівня психофізіологічного стану, беручи до уваги весь спектр порушень в організмі [2, 5, 6]. З урахуванням вищезначеного розробка та практичне впровадження диференційованих програм фізичного виховання для студентів із захворюваннями органів дихання, зумовлена необхідністю в умовах сьогодення підтримання належного рівня їхнього здоров'я. Вибір напрямку роботи обумовлена й вимогами Державної навчальної програми з фізичного виховання, що передбачає диференційоване викладання практичного матеріалу залежно від стану здоров'я.

Мета роботи: експериментальне дослідження ефективності диференційованої програми фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп із захворюваннями органів дихання.

Методи дослідження: методики отримання емпіричних даних: педагогічний експеримент, педагогічне спостереження, педагогічне тестування [4, 5]; методи математичної статистики.

Організація дослідження. Для проведення експериментальних досліджень на базі Національного університету «Львівська політехніка» зі студентів СМГ було сформовано дві групи – контрольну (КГ) та експериментальну (ЕГ). До груп досліджуваної вибірки обрано студентів із хворобами дихальних органів у стані ремісії для уникнення можливих загострень у ході занять. Основним варіантом визначення ефективності авторської програми став паралельний порівняльний експеримент, який будовався за схемою ідентичних по кількості студентів, їхнього віку, статі, рівню фізичної підготовленості та наявності порушень в організмі, зумовлених захворюваннями. КГ займалися згідно єдиної чинної програми фізичного виховання студентів СМГ, ЕГ займалися за диференційованою програмою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Диференційована програма фізичного виховання для студентів СМГ із захворюваннями органів дихання була реалізована протягом трьох років академічних занять у ВНЗ безперервно впродовж дев'яти місяців з наданням рекомендацій щодо занять під час канікул. Результати тестового контролю студентів дослідних груп терміну експериментального дослідження подані у таблиці 1.

Таблиця 1

Дослідження функціональних показників студентів ЕГ і КГ

Досліджувані параметри	Групи	Стать	Результати тестування		Зміни показників (%)	Вірогідність розбіжностей показників між тестуваннями
			До початку занять X±S	По закінченні занять X±S		
ЧСС в спокої (уд/хв)	ЕГ	Х	76,10±7,72	67,21±5,78	-12,1 %	<0,05
		Д	72,31±8,80	66,33±6,21	-10,06 %	<0,05
	КГ	Х	77,01±6,26	72,23±7,81	-6,4 %	<0,01
		Д	74,19±7,15	71,16±5,16	-4,04 %	>0,05
Артеріальний тиск (систолічний, мм. рт. ст.)	ЕГ	Х	122,17±13,18	110,57±10,75	-10,7 %	<0,05
		Д	127,05±12,01	114,18±9,12	-10,1 %	<0,05
	КГ	Х	123,12±14,05	119,15±12,65	-6,8 %	<0,01
		Д	120,12±3,83	112,80±3,45	-6,3 %	>0,01
Артеріальний тиск (діастолічний, мм. рт. ст.)	ЕГ	Х	78,05±12,11	69,19±11,93	-8,9 %	<0,01
		Д	80,11±13,01	70,33±8,32	-9,3 %	<0,05
	КГ	Х	79,17±12,45	74,11±9,67	-5,3 %	<0,05

		Д	75,13±11,76	71,13±10,29	-4,3 %	>0,01
Життєва ємність легень (ЖЄЛ, мл)	ЕГ	Х	2670±340	3308±374	+20,1 %	<0,05
		Д	2158±292	2660±306	+22,5 %	<0,05
	КГ	Х	2563±339	2950±380	+10,2 %	<0,05
		Д	2256±403	2520±282	+10,7 %	<0,05
Частота дихання (цикли на хвилину)	ЕГ	Х	22,18±2,65	17,85±1,62	-25,9 %	>0,01
		Д	24,04±2,73	18,11±1,50	-22,7 %	<0,05
	КГ	Х	22,08±2,72	20,11±2,61	-9,09 %	<0,05
		Д	24,15±3,65	21,12±0,55	-4,5 %	<0,01
Проба Генчі (с)	ЕГ	Х	24,12±5,67	35,01±4,31	+38,3 %	<0,05
		Д	18,11±5,14	25,12±3,08	+30,12 %	>0,01
	КГ	Х	26,31±3,33	31,13±4,61	+19,8 %	<0,05
		Д	25,17±5,13	29,88±6,40	+20,4 %	<0,05
Проба Штанге (с)	ЕГ	Х	29,25±4,43	42,23±5,40	+24,8 %	<0,05
		Д	23,20±5,67	35,03±6,42	+21,7 %	<0,05
	КГ	Х	26,10±5,72	33,73±6,71	+19,96 %	>0,05
		Д	26,31±6,30	29,23±5,78	+19,1 %	<0,05
Життєвий індекс (ЖІ, мл/кг)	ЕГ	Х	37,01±3,76	50,24±2,68	+19,3 %	<0,05
		Д	35,19±2,15	41,62±3,44	+17,6 %	>0,01
	КГ	Х	36,11±4,13	42,28±3,61	+10,8 %	>0,01
		Д	34,33±3,08	37,33±3,88	+9,2 %	>0,01
Індекс функціональних змін (ІФЗ, одиниці)	ЕГ	Х	3,45±0,52	2,81±0,46	-17,09 %	<0,05
		Д	3,13 ±0,80	2,78±0,28	-15,5 %	<0,05
	КГ	Х	3,42±0,63	3,02±0,48	-9,8 %	>0,05
		Д	3,38±0,31	3,20±0,51	-4,1 %	<0,01
Ортостатична проба (уд/хв)	ЕГ	Х	16,51±3,32	13,6±2,78	-15,0 %	>0,01
		Д	18,41±2,38	14,8±2,90	-18,8 %	<0,05
	КГ	Х	18,35±2,45	17,1±2,64	-6,5 %	<0,001
		Д	19,34±1,81	18,33±2,25	-8,9 %	>0,05
Індекс Руф'є (одиниці)	ЕГ	Х	12,35±1,02	9,33±0,71	+21,5 %	<0,05
		Д	13,32±1,88	9,11±1,10	+18,3 %	<0,05
	КГ	Х	13,48±2,30	10,2±1,05	+14,3 %	<0,05
		Д	13,01±2,12	12,22±2,60	+8,5 %	>0,05
Максимальне поглинання кисню (мл /кг/хв.)	ЕГ	Х	33,2±3,33	41,6±3,62	+24,09 %	<0,01
		Д	28,41±3,89	35,2±1,98	+24,6 %	<0,05
	КГ	Х	35,12±3,43	39,25±2,46	+11,3 %	>0,05
		Д	29,18±3,16	31,77±2,33	+8,5 %	<0,05

Проведена якісна оцінка отриманих результатів засвідчує покращання основних показників діяльності дихальної системи у студентів ЕГ із захворюваннями у цій системі. Отримані результати проведених проб свідчать про ліквідацію функціональних порушень у дихальних органах та значне збільшення сили скорочення дихальної мускулатури, потужності дихальних зусиль під час виконання вдиху і видиху, а також помітним зниженням опору в дихальних шляхах. Це пояснюється цілеспрямованим використанням вправ дихального характеру – різноманітних комплексів дихальних вправ та занять плаванням. Найбільш інформативними показниками ефективності застосованих методів у роботі із студентами ЕГ став значний приріст результату у пробі Генчі: у хлопців до рівня «добре», з приростом у +38,3 % ($p < 0,05$) до вихідних даних, результати дівчат хоча залишились в межах рівня «задовільно», проте приріст становить +30,12 % ($p > 0,01$) до вихідних даних. У пробі Штанге результати хлопців і дівчат вирости до оцінки «добре» ($p < 0,05$). Ці проби були використані для оцінки функціональних можливостей зовнішнього дихання. Отримані результати засвідчили збільшення стійкості до гіпоксичних станів, які виникають при короткочасній затримці дихання, результатом цього є розширення компенсаційних можливостей органів дихальної системи та стійкості до гіпоксії. В КГ результати проб, хоча й зазнали певних змін, статично підтверджені ($p < 0,05$), проте залишились на рівні «задовільно». Зафіксоване зменшення ЧД у студентів ЕГ: -25,9 % у хлопців ($p > 0,01$), та -22,7 % у дівчат ($p < 0,05$), свідчить про зростання тренуваності дихального апарату. В КГ зміна у показниках ЧД була менш вагомою: -9,09 % у хлопців ($p < 0,05$) та -4,5 % у дівчат ($p < 0,01$).

Для оцінки загального функціонального стану дихальної системи у цих групах студентів був використаний тест на визначення МПК, який дозволяє визначити потужність киснево-транспортної системи та є найбільш об'єктивним показником функціонального стану кардіореспіраторної системи. Отримані показники МПК студентів ЕГ по закінченню курсу занять: хлопці - 41,6±0,62 ($p < 0,01$), дівчата 35,2±0,98 ($p < 0,05$) показують наявність доволі добрих фізіологічних резервів організму та функціонального стану органів і систем організму, насамперед дихальної, підвищення рівня фізичного здоров'я та працездатності. У студентів КГ показники МПК: 39,25±0,46 ($p > 0,05$) у хлопців та 31,77±0,33 ($p < 0,05$) у дівчат, свідчать про недостатність фізіологічних резервів організму та необхідність подальшої роботи в напрямку усунення наявних патологій у стані дихальних органів. Зміни у показниках ЖЄЛ: +20,1 % ($p < 0,05$) у хлопців ЕГ та +22,5 % ($p < 0,05$) у дівчат ЕГ, ЖІ: +19,3% ($p < 0,05$) у хлопців ЕГ та +17,6% ($p > 0,01$) у дівчат ЕГ пов'язано із розвитком дихальних м'язів під впливом занять та зміною функціональних можливостей системи зовнішнього дихання. У показниках студентів КГ також зафіксовані позитивні зрушення параметрів діяльності дихальної системи, проте ці зміни були менш інтенсивними: ЖЄЛ: +10,2 % ($p < 0,05$) у хлопців та +10,7 % ($p < 0,05$) у дівчат; ЖІ: -10,8 % ($p > 0,01$) у хлопців, та -9,2 % ($p > 0,01$) у дівчат.

Позитивні зрушення у показниках ЧСС та АТ студентів ЕГ відбулись у межах 8,9-12,1 % ($p < 0,05-0,01$), тоді як КГ – 4,04-

6,8 %, при цьому істотні розбіжності були встановлені за показниками у дівчат ($p > 0,01$). Загалом статеві особливості в цих показниках не є визначальними. Аналіз реакцій організму при виконанні стандартного навантаження у пробі Руф'є доводить нормалізацію функцій серцево-судинної системи та збільшення її резервних можливостей. По закінченні курсу занять студенти ЕГ загалом отримали оцінку «добре», тоді як КГ переважно «посередньо». Відповідно результати дослідження адаптаційного потенціалу (ІФЗ) свідчать про покращання функціонального стану системи кровообігу. Значення ІФЗ студентів ЕГ знаходиться в межах «напруги механізмів адаптації», тоді як КГ отримані результати тесту свідчать про недостатність пристосувальних реакцій організму. Результати ортостатичної проби засвідчили нормальну реакцію на задане навантаження студентів ЕГ, практично досягнувши межі «добре», студенти КГ загалом закінчили заняття з оцінкою «задовільно». Зазначимо що за динамікою результатів цієї проби хлопці ЕГ значно переважають над дівчатами (різниця 6,2 %). На рис. 1 подано приріст функціональних показників студентів ЕГ із захворюваннями дихальної системи по закінченні педагогічного експерименту.

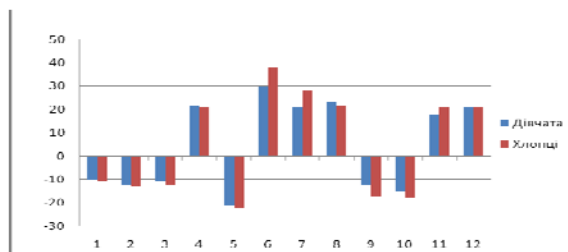

Рис. 1. Приріст функціональних показників студентів ЕГ по закінченні педагогічного експерименту (%): 1-ЧСС у спокої, 2- АТ систолічний, 3-АТ діастолічний, 4 – життєва ємність легень, 5 - частота дихання, 6 - проба Генчі, 7 - проба Штанге, 8 – життєвий індекс, 9 – індекс функціональних змін, 10 – ортостатична проба, 11 - індекс Руф'є, 12 – максимальне поглинання кисню

Отримані результати педагогічного експерименту (рис. 2, 3) дають змогу провести порівняльний аналіз рівня розвитку фізичних якостей у студентів з хворобами дихальної системи. Застосування апробованих засобів у роботі з групою студентів із захворюваннями дихальної системи виявило ефективність розробленої програми для розвитку фізичних якостей. Зафіксований приріст їх показників у студентів ЕГ в межах 11,33–27,3 % у хлопців, 17,31–24,6 % у дівчат. У студентів КГ приріст показників у дівчат 5,5-15,8 %, у хлопців –4,72–14,3 %. В усіх групах дівчата мають значну перевагу у розвитку гнучкості в ЕГ -16,1 % ($p < 0,05$) у дівчат та 9,2 % ($p > 0,01$) у хлопців, в КГ – 9,11 % ($p < 0,05$) у дівчат та 4,7 % ($p < 0,05$) у хлопців. Дівчата також переважають над хлопцями у розвитку координації: в ЕГ: +24,3 %, +20,1 % – хлопці, в КГ: +14,8 %, +9,1 % – хлопці ($p < 0,05$). У розвитку координації спостерігається найсуттєвіша різниця між результатами КГ та ЕГ до 12,2 % ($P > 0,05$).

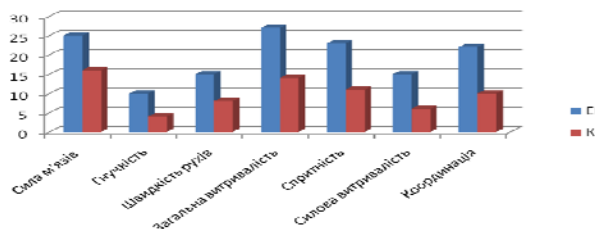

Рис. 2. Порівняльний аналіз розвитку фізичних якостей хлопців ЕГ та КГ (подані дані середніх значень у групах, %)

Хлопці мають значну перевагу над дівчатами у розвитку – сили м'язів та витривалості, що пояснюється статевими особливостями ($p > 0,05$). Значний приріст у студентів ЕГ сили м'язів: 24,1 % ($p < 0,05$), у хлопців, та 19,11 % ($p < 0,01$) у дівчат та загальної витривалості: 27,21 % ($p < 0,05$) у хлопців, 23,55 % ($p < 0,05$) у дівчат, пояснюється спрямованістю методики роботи у цих групах студентів.

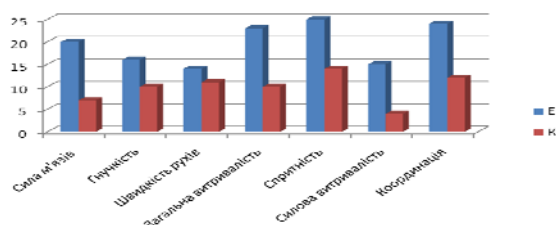

Рис. 3. Порівняльний аналіз розвитку фізичних якостей дівчат ЕГ та КГ (подані дані середніх значень у групах, %)

В КГ ці показники у хлопців становлять відповідно 14,6 % ($p < 0,01$) – приріст сили м'язів, 11,2 % ($p < 0,05$) – приріст загальної витривалості; у дівчат – 6,33 % ($P < 0,05$) приріст сили м'язів, 9,78 % ($p < 0,01$) – загальної витривалості. Силова витривалість у студентів ЕГ зросла 14,6 % ($p < 0,01$) у хлопців та 12,8 % у дівчат ($p < 0,01$), в КГ 5,1 % ($p < 0,05$) у хлопців та 3,33 % ($p > 0,05$) у дівчат. У показниках швидкості рухів студентів ЕГ у хлопців +14,8 % ($p < 0,05$) і дівчат +13,6 % ($p < 0,05$) приріст результатів практично на одному рівні. В КГ у хлопців +7,8 %, тоді як у дівчат +11,2 %, розбіжності виявились незначними ($p < 0,01$).

ВИСНОВКИ. 1. Установлено, що методика організації та проведення занять у СМГ потребує нових, значно

ефективніших засобів і методів, які були б спрямовані на реалізацію диференційованого підходу, залежно від нозологічних порушень у стані здоров'я студентів.

2. Експериментальна апробація авторської програми, спрямована на методичну, планомірну трирічну роботу у СМГ зі студентами із захворюваннями органів дихання, забезпечила позитивний результат та довела адекватність добраних засобів фізичного виховання в напрямку ліквідації наявного захворювання в організмі студентів ЕГ. Якісне оцінювання отриманих результатів дослідження свідчать про ліквідацію функціональних порушень у стані дихальної системи та покращання кондиції досліджуваних параметрів психофізичного стану організму студентів ЕГ.

3. Всі наведені результати упровадження авторської програми свідчать про її ефективність та необхідність упровадження у програму фізичного виховання СМГ. Отримані результати підтверджують численні твердження про необхідність складання окремих програм занять з фізичного виховання для студентів із різними функціональними порушеннями з урахуванням нозологічних характеристик.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у розробці та застосуванні експериментальних програм студентів СМГ різних нозологічних груп.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vyelohurova L. V. Fizychnye vykhovannya studentiv u spetsial'nykh medychnykh hrupakh : navch. posib. Donetsk : DonNU, 2010, 143 s.

2. Вржесневський І. І. Оцінка фізичних можливостей студентів у системі медико-біологічного контролю спеціального відділення вузу : автореф. .... канд. наук з фіз. вих. і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / І. І. Вржесневський. – Київ, 2011. – 20 с.

3. Dubohay O. D. Fizychnye vykhovannya i zdorov'ya. K. : UBS NBU, 2012, 270 s.

4. Evseev Y. Y. Fyzycheskaya kul'tura. Rostov na/D: Fenyks, 2008, 380 s.

5. Koryahin V. M., Blavt O. Z. Fizychnye vykhovannya studentiv u spetsial'nykh medychnykh hrupakh. Vydavnytstvo L'vivskoyi politekhniki, 2013, 488 s.

6. Корягін В. М. Диференційований підхід до рухового режиму студентів спеціальних медичних груп : монографія / В. М. Корягін, О. З. Блавт // Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 272 с.

Циганенко О.І., Першегуба Я.В., Склярова Н.А., Оксамитна Л.Ф.
Національний університет фізичного виховання і спорту України

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОЛОГІЇ ДЛЯ СПОРТИВНО-ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ГАЛУЗІ. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Проведений аналіз науково-методичної літератури, документів Організації об'єднаних націй (ООН), United Nations Environment Program (ЮНЕП), Міжнародний олімпійський комітет (МОК), Національний олімпійський комітет (НОК) України та інших джерел інформації що стосується підготовки фахівців з екології для спортивно-фізкультурної галузі показав, що рішення даної проблеми є актуальним і своєчасним. Як шлях вирішення даного питання запропоновано провести організацію підготовки магістрів в Україні за фахом 017 «Фізична культура і спорт» спеціалізація «Екологія фізичної культури і спорту». Наведено перелік рекомендованих дисциплін для програми навчання в магістратурі, в тому числі і для самостійного вибору студентів за профілем спеціалізації.

Ключові слова: екологія, спорт, фізична культура, програми магістратур.

Циганенко О.І., Першегуба Я.В., Склярова Н.А., Оксамитна Л.Ф. Проблема підготовки спеціалістів по екології для спортивно-фізкультурної отряси. Пути решения. Проведенний аналіз науково-методической літератури, документів Організації об'єднаних націй (ООН), United Nations Environment Program (ЮНЕП), Международний олімпійський комітет (МОК), Национальний олімпійський комітет (НОК) України и других источников информации, касающихся подготовки специалистов по экологии для спортивно-физкультурной отрасли показал, что решение данной проблемы является актуальным и своевременным. Как путь решения данного вопроса предложено провести организацию подготовки магистров в Украине по специальности 017 «Физическая культура и спорт» специализация «Экология физической культуры и спорта». Приведен перечень рекомендуемых дисциплин для программы обучения в магистратуре, в том числе и для самостоятельного выбора студентов по профилю специализации.

Ключевые слова: экология, спорт, физическая культура, программы магистратур.

Tsygantko O., Persheguba Ya., Sklyarova N., Oksamytnaya L. Problems of Training of Ecology for sports and athletic industry. Solutions. The analysis of scientific and methodical literature, documents of the United Nations (UN), United Nations Environment Program (UNEP), the International Olympic Committee (IOC), National Olympic Committee (NOC) of Ukraine and other sources of information concerning the training of specialists for sports and ecology athletic industry has shown that the solution to this problem is relevant and timely. As a solution to this issue suggested that a "Physical Culture and Sport" organization of training of masters in Ukraine 017 specialty specialization "Ecology of Physical Education and Sports". A list of recommended courses for a master's degree courses, including for the self-selection of students on specialization profile. The list includes university teaching discipline and educational disciplines of free choice of the students on the profile of specialization. List of university courses includes: professionally oriented foreign language; information technologies in science of physical culture and sports; actual problems of modern physical culture and sports; civil protection and labor protection in the sphere of physical culture and sports. As the disciplines of free choice of the students on the profile of the specialization offered: General Ecology; ecology of physical culture and sports; protection of nature and environment, environmental inspection in the field of physical culture and sports; balanced use of natural resources;